

תקנות מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התש"ן-1990¹

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 (להלן - החוק), ואישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

הנדרות

1. בתקנות אלה -

"בקשה להיתר" - לרבות בקשה לחידושו;

"האמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר הקיימים" (Best available technology) (economically achievable) - הטכנולוגיה העכשווית הזמינה הטובה ביותר הקיימת למניעת זיהום הנמצאת בשימוש והישימה מבחינה כלכלית;

"הועדה" - הועדה למתן היתרים שמונתה לפי סעיף 3 לחוק;

"היתר" - היתר להטלת פסולת או להורמת שפכים לים ממקור יבשתי, במטרה לסלקם בים; "מקור יבשתי" - כמשמעותו בחוק, שבו נוצרים או מעובדים פסולת או שפכים העלולים לגרום לזיהום הים;

"ניטור" - דגימה ובדיקה רציפה, תקופתית או פעמית.

בקשה להיתר

2. בקשה להיתר תוגש לוועדה בכתב ותכלול את הפרטים כאמור בתוספת הראשונה, ואולם מסירת הפרטים, כאמור בסעיפים 5 ו-6(1) לתוספת הראשונה, תיעשה ככל שהפרטים הנדרשים הם בידיעת המבקש.

השלמת הבקשה

3. (א) הועדה רשאית לדרוש ממגיש הבקשה פרטים נוספים, בנוסף על הפרטים שהגיש לפי תקנה 2, אם לדעתה הם נחוצים לשם טיפול בבקשה, ובכלל זה רשאית היא לדרוש כי יגיש לה נתונים ותוצאות בדיקות או חוות דעת מקצועית.

(ב) דרישה כאמור בתקנת משנה (א) תוצג למבקש לא יאוחר מ-45 ימים מיום הגשת הבקשה.

1. ק"ת 5240, התש"ן (11.1.1990), עמ' 250.
תיקונים:
ק"ת 6085, התשס"א (12.2.2001), עמ' 416;
ק"ת 6397, התשס"ה (11.7.2005), עמ' 776;
ק"ת 6910, התש"ע (18.7.2010), עמ' 1396;
ק"ת 6966, התשע"א (19.1.2011), עמ' 530;
ק"ת 7087, התשע"ב (5.2.2012), עמ' 742;
ק"ת 7221, התשע"ג (7.2.2013), עמ' 745;
ק"ת 7336, התשע"ד (30.1.2014), עמ' 588;
ק"ת 7591, התשע"ו (30.12.2015), עמ' 458.

דיון והחלטה
בבקשה
(תיקון התשס"ה)

4. (א) הועדה תדון ותחליט בבקשה תוך 75 ימים מיום הגשתה, ואם הוצגה דרישה לפי תקנה 3 – מיום מסירת הפרטים הנוספים שנדרשו לפיה; הוגשה בקשה להיתר חירום כאמור בתקנה 9(ב), תדון הוועדה בבקשה לא יאוחר מ־72 שעות מעת הגשתה.

(ב) יושב ראש הוועדה רשאי, לבקשת מגיש הבקשה, לקבוע כי דיוני הוועדה יתקיימו בדלתיים סגורות ויהיו סודיים.

(ג) הוועדה רשאית להיעתר לבקשה, בתנאים או בלעדיהם, או לדחותה.

(ד) החליטה הוועדה להיענות לבקשה, ימציא יושב ראש הוועדה את ההיתר למבקש

בהקדם.

(ה) החליטה הוועדה לדחות את הבקשה למתן היתר, יודיע על כך יושב ראש הוועדה

למגיש הבקשה בהודעה מנומקת בכתב.

(ו) הוועדה רשאית לקיים דיון חוזר בבקשה למתן היתר שדחתה, או בתנאים שקבעה

בהיתר, אם ביקש כך חבר הוועדה או מגיש הבקשה, בבקשה מנומקת בכתב.

5. (א) בעת הגשת בקשה להיתר או לחידושו ישלם מגיש הבקשה אגרה כמפורט להלן:

(1) 4,860 שקלים חדשים – בבקשה להיתר הזרמה לים של שפכים שהם מי ים, מי תהום, תמלחת מחליף יונים, תמלחת אוסמוזה הפוכה או תמלחת אחרת המכילה אך ורק כלוריד, אשלגן, נתרן, סידן או מגנזיום, בלא חומר אורגני ובלא מתכות;

(2) 9,720 שקלים חדשים – בבקשה להיתר הזרמה לים של תמלחת מזון ובורסקאות או תמלחת טקסטיל;

(3) 19,420 שקלים חדשים – בבקשה להיתר הטלת פסולת או הזרמת שפכים לים, אשר אינם מכילים חומרים כמפורט בתוספת השנייה ושאינם מפורטים בפסקה אחרת של תקנה זו;

(4) 38,890 שקלים חדשים – בבקשה להיתר הטלת פסולת או הזרמת שפכים לים, המכילים חומרים כמפורט בתוספת השנייה;

(5) 19,420 שקלים חדשים – בבקשה להיתר הזרמה לים של שפכים כאמור בפסקה (4), אשר טופלו לצורך מניעת זיהום באמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר הקיימים.

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בתקנת משנה (א), תשולם בעת הגשת בקשה

להיתר חירום כאמור בתקנה 9(ב), אגרה בסך 8,520 שקלים חדשים.

(ג) בתקנה זו –

"מי ים" – מים הנשאבים מהים או מקידוחים בקרבת הים;

"מי תהום" – מים הנשאבים מקידוחים, מבארות או מבורות ביבשה;

"תמלחת אוסמוזה הפוכה" – שפכים שמקורם ברכו הנוצר מתהליך של אוסמוזה הפוכה (Reverse Osmosis) של מים;

"תמלחת טקסטיל", "תמלחת מזון ובורסקאות", "תמלחת מחליף יונים" - כהגדרתם בתקנות המים (מניעת זיהום מים) (איסור הזרמת תמלחת למקורות מים), התשנ"ח-1998.

5א. (א) ב־1 בינואר של כל שנה (להלן - יום השינוי) ישתנו סכומי האגרה הנקובים בתקנה 5 לפי שיעור עליית המדר החדש לעומת המדר היסודי.
(ב) בתקנה זו -

"המדר" - מדר המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
"המדר החדש" - המדר שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי;

"המדר היסודי" - המדר שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי הקודם; ולענין יום השינוי הראשון שלאחר תחילתן של תקנות אלה - המדר שפורסם בחודש דצמבר 2000.
(ג) סכום אגרה שהשתנה כאמור בתקנת משנה (א) יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים, וסכום של 5 שקלים חדשים יעוגל כלפי מטה.

הצמדה למדר
(תיקון התשס"א)

6. הועדה לא תתיר הטלה או הזרמה לים של פסולת או שפכים באחד מאלה:

- (1) קיימות, לדעתה, חלופות לטיפול או לסילוק יבשתי של הפסולת או השפכים או שיטות לשימוש חוזר בפסולת או בשפכים, או טכנולוגיות מעוטות פסולת חלופיות מתאימות; ובלבד שאלה חלופות הנמצאות בשימוש, ישימות מבחינה כלכלית ופחות מזיקות מבחינה סביבתית;
- (2) הפסולת או השפכים מכילים חמרים מן המפורטים בתוספת השניה ולא מתקיימות הוראות תקנה 7(2) או (3).

איסור מתן היתר

7. הועדה רשאית להתיר הטלה או הזרמה לים של פסולת או שפכים אם -

- (1) הם אינם מכילים חמרים מן המפורטים בתוספת השניה;
- (2) הם מכילים חמרים מן המפורטים בתוספת השניה, אולם מגיש הבקשה הוכיח, להנחת דעתה כי הותקנו והופעלו האמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר הקיימים לטיפול בפסולת או בשפכים טרם הטלתם או הזרמתם לים;
- (3) לא קיימת אפשרות טכנית סבירה למנוע את ההטלה או ההזרמה בשל אירוע חריג.

מתן היתר

8. ברונה בבקשה למתן היתר תשקול הועדה, בין היתר, את השיקולים כמפורט בתוספת השלישית.

שיקולים במתן
היתר

(המשך בעמוד הבא)

- טוגי היתר 9. (א) היתר יכול שיהיה כללי או מיוחד, כמפורט להלן:
- (1) היתר כללי - לענין תקנה 7(1), ללא הגבלת זמן;
- (2) היתר מיוחד - לענין תקנה 7(2) לתקופת זמן מוגבלת שלא תפחת משנה ולא תעלה על חמש שנים, לפי נסיבות כל מקרה.
- (ב) הועדה רשאית לתת היתר חירום לענין תקנה 7(3) לפרק זמן קצר וקצוב, אף בסטייה מהוראות תקנות אלה (להלן - היתר חירום).
- (ג) הועדה תקבע כללים ואמות מידה לדיון בחידוש היתר מיוחד, כאמור בתקנת משנה (א)2, בהתחשב, בין היתר, בשיקולים הנוגעים להפעלת המקור היבשתי, כמות והרכב הפסולת המוטלת או השפכים המזורמים ממנו.
- הוראות בהיתר 10. היתר יכול, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:
- (1) כמות והרכב הפסולת או השפכים שהותר להטיל או להזרים;
- (2) אופן ההטלה או ההזרמה, לרבות מועדה;
- (3) אתר ההטלה או ההזרמה;
- (4) אמצעי ניטור ובקרה.
- ניטור 11. (א) במסגרת הוראותיה כאמור בתקנה 10(4), רשאית הועדה לכלול בהיתר דרישה לבצע ניטור בים לבחינת השפעות הסביבתיות והבריאותיות של ההטלה או ההזרמה, בהתאם לתכנית ניטור שיגיש מבקש ההיתר על פי הנחיות הועדה.
- (ב) תוצאות הניטור יימסרו לועדה באופן ובמועדים שיפורטו בתכנית הניטור.
- דיווח 12. (א) מי שקיבל היתר ידווח לועדה -
- (1) באופן שוטף ושגרתי, בפרקי זמן שתקבע הועדה, על העניינים המנויים בתקנה 10, כולם או מקצתם;
- (2) בכל ההקדם, על שינויים שחלו או עשויים לחול במבנה, בהתקנים ובתפעול של המקור היבשתי שממנו מוטלת הפסולת או מזורמים השפכים לים, ואשר יש או עשויה להיות להם השפעה על כמות או איכות הפסולת או השפכים המוטלים או המזורמים לים, או על אופן הטלתם או הזרמתם.
- (ב) מי שביצע הטלה או הזרמה מחמת נזק או תאונה או מחמת סכנה מוחשית לחיי בני אדם, כאמור בסעיף 7 לחוק, בהיתר חירום או בלעדיו, ידווח לועדה על ההטלה או ההזרמה תוך שבעה ימים ממועד האירוע; דיווח כאמור יכול: כלול:

(1) תיאור הנסיבות אשר חייבו את ההטלה או ההורמה;

(2) פירוט העניינים המנויים בתקנה 10.

13. (א) מי שקיבל היתר כאמור בתקנה 9 ינהל רישומים מלאים ומסודרים לגבי ביצוע ההטלה או ההורמה בפועל, שיכללו בין השאר, פירוט העניינים המנויים בתקנה 10 (להלן – הרישומים).

רישומים

(ב) הרישומים יישמרו בידי מקבל ההיתר במשך שלוש שנים לפחות מיום עריכתם, ויהיו פתוחים לעיון מפקח או נציג מוסמך מטעם הועדה; העתק הרישומים יימסר למפקח או לנציג מוסמך מטעם הועדה, לפי דרישתו.

14. הועדה רשאית לבטל היתר שנתנה, באחת מאלה:

ביטול היתר

(1) לא נתקיימו הוראות ההיתר;

(2) הובא לידיעת הועדה מידע, שלא היה בידיעתה בעת מתן ההיתר, ואשר אילו היה בידיעתה אותה עת, לא היתה נותנת את ההיתר.

15. תחילתן של תקנות אלה ששה חדשים מיום פרסומן.

תחילה

16. מקור יבשתי הקיים ביום תחילתן של תקנות אלה, רשאית הועדה על אף האמור בתקנה 7(2), להתיר לגביו הטלה או הורמה לים של פסולת או שפכים, לפרק זמן קצוב שתקבע, ככל הדרוש לדעתה, להתקנתם והפעלתם של האמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר הקיימים לטיפול בפסולת או בשפכים טרם הטלתם או הזרמתם לים או לצורך הפסקת ההטלה או ההורמה לים.

הוראת מעבר

תוספת ראשונה

(תקנה 2)

הפרטים שייכללו בבקשה להיתר

1. שם המבקש ומענו;

2. פרטים על המקור היבשתי, ככל הדרוש לצורך מתן ההיתר, לרבות –

(1) מיקומו;

(2) פרטים על תהליכי הייצור בו ועל חמרי גלם, מוצרי ביניים ותוצרים המעובדים והמיוצרים בו;

- (3) תיאור התהליך שגרם ליצירת הפסולת או השפכים המיועדים להטלה או להורמה.
3. תיאור פיסיקלי וכימי של הפסולת המיוערת להטלה או השפכים המיועדים להורמה, לרבות:
- (1) שם מדעי (כולל נוסחה כימית), שם טכני (כולל שם מסחרי, אם ישנו);
 - (2) תיאור: זיהוי, הרכב ומצב צבירה;
 - (3) כמות או ספיקה, לפי העניין.
4. תיאור ההטלה או ההורמה המוצעת, לרבות -
- (1) מועדים;
 - (2) מיקום (מיקום גיאוגרפי ועומק הקרקעית);
 - (3) פירוט אופן ההטלה ואמצעי ההורמה.
5. תיאור הסביבה הימית והחופית של ההטלה או ההורמה המוצעת, לרבות פירוט תכונות ביולוגיות, הידרוגרפיות, מטאורולוגיות, גיאולוגיות וטופוגרפיות.
6. הנימוקים להגשת הבקשה למתן ההיתר, בכפוף להוראות תקנות אלה, כולל התייחסות מפורשת לענינים הבאים:
- (1) פירוט והערכה של ההשפעות הסביבתיות והבריאותיות, הצפויות או החזויות, של ההטלה או ההורמה, לרבות השפעות על אפשרויות ניצול משאבים ימיים חיים ודוממים, ביצוע מחקר מדעי ופעילויות שיט ונופש;
 - (2) הסבר מפורט בדבר הצורך בהטלה או בהורמה המוצעת תוך בחינה מפורטת של אפשרות קיום הוראות תקנה 6(1);
 - (3) פירוט האמצעים הטכנולוגיים המותקנים ומופעלים במקור היבשתי או בקשר איתו לשם טיפול בפסולת או בשפכים טרם הטלתם או הורמתם לים, תוך התייחסות מפורטת לקיום הוראות תקנה 2(7).

תוספת שניה

(תקנות 6 ר"7)

פירוט חמרים

בתוספת זו, "פרוטוקול" - הפרוטוקול בדבר הגנה על הים התיכון מפני זיהום ממקורות יבשתיים, הנספח לאמנה לשמירת הים התיכון מפני זיהום, ברצלונה, 1976.

- 1.
- החמרים, משפחות וקבוצות של חמרים, כמפורט בנספח I לפרוטוקול, רשומים שלא לפי סדר עדיפות, שנבחרו בעיקר על בסיס רעילותם, עמידותם וכושר צבירתם הביולוגית:
- (1) תרכובות אורגנו-הלוגניות וחמרים העשויים ליצור תרכובות כאמור בסביבה הימית;
 - (2) תרכובות אורגנו-זרחניות וחמרים העשויים ליצור תרכובות כאמור בסביבה הימית;
 - (3) תרכובות בריל אורגניות וחמרים העשויים ליצור תרכובות כאמור בסביבה הימית;
 - (4) כספית ותרכובות כספית;
 - (5) קדמיום ותרכובות קדמיום;
 - (6) שמני סיכה משומשים;
 - (7) חמרים סינתטיים עמידים העלולים לצוף, לשקוע או לרחף ואשר עלולים להפריע לשימוש מותר כלשהו של הים;
 - (8) חמרים שהוכחו כמסרטנים או כבעלי תכונות טרטוגניות או מוטגניות בסביבה הימית או באמצעותה;
 - (9) חמרים רדיואקטיביים, כולל פסולותיהם, כאשר הטלתם או הזרמתם אינה תואמת את כללי ההגנה מפני קרינה כפי שהוגדרו בידי הארגונים הבינלאומיים המוסמכים, בהתחשב בהגנת הסביבה הימית;
- ה ע ר ה: לענין פסקאות (1), (2) ו-(3) - למעט אלה שאינם מזיקים מבחינה ביולוגית או ההופכים במהירות לחמרים בלתי מזיקים מבחינה ביולוגית.
- 2.
- חמרים, משפחות וקבוצות של חמרים או מקורות זיהום, כמפורט בנספח II לפרוטוקול, רשומים שלא לפי סדר עדיפות, שנבחרו בעיקר על בסיס אמות המדה ששימשו לנספח I לפרוטוקול, ובהתחשב בכך שהם, דרך כלל, פחות מזיקים או הופכים ביתר קלות לבלתי מזיקים בתהליכים טבעיים:
- (1) היסודות האלה ומרכיביהם: אבץ, נחושת, ניקל, כרום, עופרת, סלן, ארסן, אנטימון, מוליברדן, טיטן, בריל, בריום, בריליום, בור, אורן, ונריום, קובלט, תליום, טלור, כסף;
 - (2) חמרי הרברה ונגזרותיהם שאינם כלולים בנספח I לפרוטוקול;
 - (3) תרכובות אורגנו-צורניות וחמרים העשויים ליצור תרכובות כאלה בסביבה הימית, למעט אלה שאינם מזיקים מבחינה ביולוגית או ההופכים במהירות לחמרים בלתי מזיקים מבחינה ביולוגית;
 - (4) שמן גלמי ופחמימנים ממקור כלשהו;

- (5) ציאנידים ופלוואורידים;
- (6) דטרנגטים שאינם פריקים מבחינה ביולוגית וחמרים פעילי שטח אחרים;
- (7) תרכובות איאורגניות של זרחן וזרחן אלמנטרי;
- (8) מיקרו־אורגניזמים פתוגניים;
- (9) הטלות או הזרמות תרמיות;
- (10) חמרים שיש להם השפעה מזיקה על הטעם או על הריח של מוצרים שמקורם בסביבה הימית, המיועדים לתצרוכת אדם, ותרכובות העלולות לגרום להתהוות חמרים כאמור בסביבה הימית;
- (11) חמרים שיש להם, במישרין או בעקיפין, השפעה שלילית על תכולת החמצן בסביבה הימית, בעיקר אלה הגורמים לאטרופיקציה;
- (12) תרכובות חומציות או בסיסיות, בהרכב ובכמות העלולים לפגום באיכות מי הים;
- (13) חמרים שאף שאינם רעילים, עלולים להפוך מזיקים לסביבה הימית או עלולים להפריע בשימוש מותר של הים, בשל הכמויות שבהם מטילים או מזרימים אותם.

תוספת שלישית

(תקנה 8)

שיקולים למתן היתר

1. תכונות והרכב הפסולת או השפכים.
 - (1) סוג וגודל מקור הפסולת או השפכים (כגון: מפעל תעשייתי, מתקן ביוב);
 - (2) סוג הפסולת או השפכים (מקור, הרכב ממוצע);
 - (3) צורת הפסולת או השפכים (מוצק, נוזל, בוצה, בוצה נוזלית);
 - (4) סך כל הכמות (הנפח המוטל או המזורם במשך שנה, למשל);
 - (5) אופן ההטלה או ההזרמה (רציף, לסירוגין, עונתי וכד');
 - (6) ריכוזים, בהתייחס למרכיבים העיקריים של הפסולת או השפכים, תוך התייחסות מפורשת לחמרים המפורטים בתוספת השניה, וחמרים אחרים, לפי הצורך;
 - (7) תכונות פיסיקליות, כימיות וביוכימיות של הפסולת או השפכים.
2. תכונות מרכיבי הפסולת או השפכים בהתייחס למידת הנזק שלהם.
 - (1) עמידות (פיסיקלית, כימית, ביולוגית) בסביבה הימית;
 - (2) רעילות והשפעות מזיקות אחרות;

- (3) צבירה בחמרים ביולוגיים ובמשקעי קרקעית;
- (4) המרה ביוכימית היוצרת תרכובות מזיקות;
- (5) השפעות שליליות על תכולת החמצן ומאזנו;
- (6) רגישות לשינויים פיסיקליים, כימיים וביוכימיים ולפעולת גומלין בסביבה הימית עם מרכיבים אחרים של מי הים העלולים ליצור השפעות ביולוגיות מזיקות או השפעות אחרות על כל אחד מהשימושים המפורטים בסעיף 4 להלן.

3. תכונות אתר ההטלה או ההורמה והסביבה הימית הקולטת

- (1) תכונות הידרוגרפיות, מטאורולוגיות, גיאולוגיות וטופוגרפיות של הסביבה הימית והחופית;
- (2) מיקום וסוג ההטלה או ההורמה (שפך, תעלה, מוצא וכד') וזיקתם לשטחים אחרים (כגון: איזורי נופש, שטחי רבייה, גידול ודיג, ובתי גידול של רכיכות) ולהטלות והורמות אחרות;
- (3) מיהול ראשוני המושג בנקודת ההטלה או ההורמה לתוך הסביבה הימית הקולטת;
- (4) תכונות פיזור (כגון: השפעות של זרמים, גיאות ושפל ורוחות על הסעה אופקית וערבוב אנכי);
- (5) תכונות המים הקולטים ביחס לתנאים הפיסיקליים, הכימיים, הביולוגיים והאקולוגיים באיזור ההטלה או ההורמה;
- (6) כושר הסביבה הימית הקולטת, לקלוט הטלות או הורמות של פסולת או שפכים, ללא השפעות בלתי רצויות.

4. יתכונות השפעות שליליות על הסביבה הימית

- (1) השפעות על בריאות האדם עקב השפעת הזיהום על אורגניזמים ימיים אכילים ועל מי רחצה;
- (2) השפעות על מערכות אקולוגיות ימיות, ובעיקר על משאבים חיים, על מינים הנתונים בסכנת הכחדה ועל בתי גידול חיוניים ורגישים;
- (3) השפעה על שימושים מקובלים אחרים של הים ועל היבטים אסתטיים.

ד' בטבת התש"ן (1 בינואר 1990)

רוני מילוא
השר לאיכות הסביבה